

Cyberprzemoc wśród młodzieży szkolnej.

W dobie Internetu młodzież spotyka się nie tylko z tradycyjną przemocą, która polega na gnębieniu ofiary w szkolnej toalecie i pozostawia sińce na ciele, lecz także ze współczesną cyberprzemocą, przed którą młody człowiek nie może uciec i przez to nie może uwolnić się od jej złego wpływu na psychikę i postrzeganie samego siebie.

Czym jest cyberprzemoc (ang. cyberbullying, cyberstalking)?

Cyberprzemoc to świadome, wielokrotne i wrogie zachowanie się osoby lub grupy osób, które polega na wyśmiewaniu, prześladowaniu, oczernianiu, zdradzaniu, zastraszaniu czy nękanii ofiary przy użyciu nowoczesnych technologii, głównie Internetu oraz telefonów komórkowych. Zjawisko to może przybierać różne formy, w tym między innymi publikowania lub rozsyłania kompromitujących zdjęć, filmów czy informacji, jak również wykluczenia z grupy społeczności sieciowej. Przemoc przejawia się także wojną na obelgi (flaming), czyli krótką, zacieklą wymianą zdań przy użyciu agresywnego języka, między dwiema lub więcej osobami za pomocą dowolnej technologii komunikacyjnej. W ostatnim czasie pojawiły się również informacje o sextingu, czyli rozsyłaniu tekstów lub obrazów o tematyce seksualnej.

Charakterystyczny dla cyberprzemocy jest wysoki poziom anonimowości sprawców, którzy niezwykle dobrze kamuflują się w sieci. Ogromnym problemem dla ofiar przemocy jest stałe narażenie na atak, niezależnie od miejsca czy pory dnia, szybkie rozpowszechnianie kompromitujących materiałów, ich łatwa dostępność oraz bardzo duży zasięg. Ludzie udostępniają sobie kompromitujące zdjęcia, filmiki czy informacje, które potrafią zrobić w Internecie bardzo szybką „karierę”, a ich usunięcie jest często bardzo trudne.

Po czym można poznać, że osoba doświadczyła cyberprzemocy ?

Młodzi ludzie niechętnie mówią dorosłym o doświadczeniu cyberprzemocy, ale istnieją pewne objawy mogące sugerować, że osoba jest prześladowana.

Do najczęstszych należą :

- niska samoocena, skrywany płacz, skłonność do izolacji
- słaba kontrola emocji, impulsywność, zmienność nastroju
- chroniczny smutek, depresja, natręctwa, zachowania kompulsywne
- wzrost napięcia emocjonalnego
- niezdolność do rozluźnienia
- spadek poczucia kompetencji
- wzrost agresywności wobec otoczenia,
- nieumiejętność nawiązywania kontaktów z rówieśnikami
- nieufność wobec innych, trudności w tworzeniu więzi z innymi, izolacja od rówieśników
- zachowania autodestrukcyjne

- oznaki zmartwienia, zdenerwowania pojawiające się podczas korzystania z komputera lub telefonu
- niechętnie chodzenie do szkoły; może nastąpić również pogorszenie wyników szkolnych
- budzenie się w nocy z krzykiem lub płaczem, trudności z zasypianiem
- utrata zainteresowania dla dotychczasowych hobby
- brak apetytu, bóle żołądka, bóle głowy

W jaki sposób należy zabezpieczyć dowody cyberprzemocy ?

Oto przykładowe kroki, które należy wykonać w celu zabezpieczenia dowodów cyberprzemocy:

- notujemy datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości, jeśli jest to możliwe dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści
- sprawdzamy, czy ofiara cyberprzemocy potrafi wskazać sprawcę bądź ma przypuszczenie, kto może nim być
- gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, kontaktujemy się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów
- gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić to kontaktujemy się z policją

Według różnych firm badawczych ponad połowa młodzieży doświadcza przemocy w sieci. Niestety, nie ma skutecznych metod przeciwdziałania cyberprzemocy. Bardzo ważne jest, aby pamiętać, że ofiara, sprawca i świadek potrzebują reakcji dorosłych na każde zachowanie o tym charakterze. Dlatego istotną kwestią jest współpraca rodziców ze szkołą, stanowcze domaganie się wyciągnięcia konsekwencji od sprawców i podjęcia działań mających chronić osoby doznające przemocy. Brak reakcji jedynie zachęci sprawców do dalszych ataków. Należy pamiętać, że w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą można zwrócić się o pomoc do szkolnego pedagoga, wychowawcy, nauczyciela lub innej osoby dorosłej, jak również skorzystać z ogólnopolskiego telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży 116 111, który prowadzi Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, a w przypadku podejrzenia złamania prawa do Policji. Szkoły zapewniają uczniom doświadczającym cyberprzemocy efektywnej ochrony i wsparcia, ale także przekazują wiedzę na temat zasad bezpiecznego korzystania i zagrożeń płynących z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych. Bardzo ważne jest, aby nie bagatelizować problemu oraz zabezpieczyć dowody i poprosić o pomoc.

Monika Matyjaszczyk-Nowak i Adam Wilk